

11. Հաշվառված հաշմանդամներ և բժշկասոցիալական փորձաքննական հանձնաժողովների գործունեություն

11.1. Հաշվառված հաշմանդամների թվաքանակ և բաշխվածություն: 2018թ. տարեվերջին ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարության էլեկտրոնային տեղեկատվական բազայում (հաշմանդամության վարչական ռեգիստրում) ընդգրկված է եղել 188.5 հազ. հաշմանդամ:

Հաշվառված հաշմանդամների թվաքանակն ըստ տարիքային խմբերի, 2018թ. տարեվերջ

ա) ընդամենը

	<i>մարդ</i>	
	Ընդամենը	նրանցից՝ կանայք
Մինչև 18 տարեկան	8 193	2 569
18-ից մինչև 40 տարեկան	22 932	7 262
նրանցից՝ անժամկետ	18 332	5 383
40-ից մինչև կենսաթոշակային տարիքի	82 225	39 182
նրանցից՝ անժամկետ	54 478	24 983
Կենսաթոշակային տարիքի և բարձր	75 110	41 179
Ընդամենը	188 460	90 192
նրանցից՝ անժամկետ¹	147 163	71 173

բ) նրանցից՝ քաղաքացիներ

	<i>մարդ</i>	
	Ընդամենը	նրանցից՝ կանայք
Մինչև 18 տարեկան	5 117	1 635
18-ից մինչև 40 տարեկան	14 347	4 713
նրանցից՝ անժամկետ	11 582	3 552
40-ից մինչև կենսաթոշակային տարիքի	51 490	25 197
նրանցից՝ անժամկետ	34 763	16 623
Կենսաթոշակային տարիքի և բարձր	56 805	31 892
Ընդամենը	127 759	63 437
նրանցից՝ անժամկետ	102 654	51 818

Հաշմանդամության դադարեցված կարգավիճակ ունեցողների թվաքանակն ըստ նրանց կարգավիճակի դադարեցման հանգամանքի և ըստ տարիքային խմբերի, 2018թ.²

ա) ընդամենը

	Առաջին անգամ հաշմանդամ ճանաչվածներ		<i>մարդ</i>			
			Հաշմանդամության կարգավիճակը դադարեցվել է		մահացել են	
	ընդամենը	նրանցից՝ կանայք	ընդամենը	նրանցից՝ կանայք	ընդամենը	նրանցից՝ կանայք
Մինչև 18 տարեկան	491	154	69	14	22	14
18-ից մինչև կենսաթոշակային տարիքի	3 664	1 716	1 147	631	802	311
նրանցից՝ անժամկետ	178	68	-	-	336	122

¹ Անժամկետ կենսաթոշակատուների ընդհանուր թվաքանակը չի համապատասխանում ըստ նրանց տարիքային խմբերի բաշխվածության հանրագումարին, քանի որ «Կենսաթոշակային տարիքի և բարձր» տողում ներառված հաշմանդամների մի մասի մոտ 2018թ. բժշկասոցիալական փորձաքննության ժամանակ լրացած չի եղել կենսաթոշակային տարիքը և նրանց մոտ հաշմանդամությունը սահմանվել է մեկ տարով, սակայն տարեվերջին նրանց մոտ լրացել է կենսաթոշակային տարիքը, բայց չեն ունեցել անժամկետ հաշմանդամություն:

² Ներառված չեն հաշմանդամության կարգավիճակի կասեցման այն դեպքերը, երբ ժամկետային հաշմանդամություն ունեցող անձը ժամկետը լրանալուց հետո չի ներկայացել վերափորձաքննության:

	Առաջին անգամ հաշմանդամ ճանաչվածներ		Հաշմանդամության կարգավիճակը դադարեցվել է			
			հաշմանդամ չեն ճանաչվել (ճանաչվել են աշխատունակ)		մահացել են	
	ընդամենը	նրանցից՝ կանայք	ընդամենը	նրանցից՝ կանայք	ընդամենը	նրանցից՝ կանայք
Կենսաթոշակային տարիքի և բարձր	1 428	666	92	48	1 829	817
Ընդամենը	5 583	2 536	1 308	693	2 653	1 142
նրանցից՝ անժամկետ	1 606	734	92	48	2 165	939

բ) նրանցից՝ քաղաքաբնակներ

մարդ

	Առաջին անգամ հաշմանդամ ճանաչվածներ		Հաշմանդամության կարգավիճակը դադարեցվել է			
			հաշմանդամ չեն ճանաչվել (ճանաչվել են աշխատունակ)		մահացել են	
	ընդամենը	նրանցից՝ կանայք	ընդամենը	նրանցից՝ կանայք	ընդամենը	նրանցից՝ կանայք
Մինչև 18 տարեկան	292	100	37	8	16	12
18-ից մինչև կենսաթոշակային տարիքի նրանցից՝ անժամկետ	2 218	1 033	780	446	551	222
Կենսաթոշակային տարիքի և բարձր	1 094	528	68	40	1 426	664
Ընդամենը	3 604	1 661	885	494	1 993	898
նրանցից՝ անժամկետ	1 203	565	68	40	1 665	751

Հաշվառված հաշմանդամների թվաքանակն ըստ հաշմանդամության պատճառների և ըստ հաշմանդամության խմբերի, 2018թ. տարեվերջ

ա) ընդամենը

մարդ

	I խումբ		II խումբ		III խումբ		Հաշմանդամ երեխա	
	ընդամենը	նրանցից՝ կանայք	ընդամենը	նրանցից՝ կանայք	ընդամենը	նրանցից՝ կանայք	ընդամենը	նրանցից՝ աղջիկներ
Ընդհանուր հիվանդություններ	5 878	2 715	53 547	27 507	85 253	48 066	-	-
Մանկուց հիվանդություն	3 289	1 430	10 496	4 199	9 526	2 697	8 193	2 569
Զինձառայության հետ կապված	551	9	4 739	102	3 957	136	-	-
այդ թվում՝								
ՀՀ սահմանները պաշտպանելիս զինձառայության ընթացքում	182	6	1 987	49	1 155	40	-	-
զինվորական պարտականությունները կատարելիս	231	3	1 675	33	2 069	92	-	-
Հայրենական մեծ պատերազմի և այլ պետություններում մարտական գործողությունների ժամանակ	93	-	859	6	717	3	-	-
Աշխատանքային խեղում	45	-	218	14	16	1	-	-
Մասնագիտական հիվանդություն	107	26	590	142	1 087	192	-	-
Չեռնոբիլի ԱԷԿ-ի վթարի վերացման հետ կապված	5	3	97	42	111	27	-	-
Չեռնոբիլի ԱԷԿ-ի վթարի վերացման հետ կապված	7	-	311	4	240	3	-	-
Տարերային, տեխնածին և այլ աղետներից	48	37	320	210	108	76	-	-
Ընդամենը	9 885	4 220	70 100	32 206	100 282	51 197	8 193	2 569

բ) նրանցից՝ քաղաքաբնակներ

մարդ

	I խումբ		II խումբ		III խումբ		Հաշմանդամ երեխա	
	ընդամենը	նրանցից՝ կանայք	ընդամենը	նրանցից՝ կանայք	ընդամենը	նրանցից՝ կանայք	ընդամենը	նրանցից՝ աղջիկներ
Ընդհանուր հիվանդություններ	4 261	2 037	38 023	20 181	57 040	33 128	-	-
Մանկուց հիվանդություն	2 256	975	6 767	2 789	6 147	1 855	5 117	1 635
Զինձառայության հետ կապված այդ թվում՝	380	6	3 053	83	2 469	125	-	-
ՀՀ սահմանները պաշտպանելիս	134	4	1 297	38	659	33	-	-
զինձառայության ընթացքում	163	2	1 117	29	1 371	89	-	-
զինվորական պարտականությունները կատարելիս	64	-	492	4	431	2	-	-
Հայրենական մեծ պատերազմի և այլ պետություններում մարտական գործողությունների ժամանակ	19	-	147	12	8	1	-	-
Աշխատանքային խեղում	74	20	413	109	779	146	-	-
Մասնագիտական հիվանդություն	4	3	83	35	89	23	-	-
Չեռնոբիլի ԱԷԿ-ի վթարի վերացման հետ կապված	6	-	218	3	179	2	-	-
Տարերային, տեխնածին և այլ աղետներից	42	34	272	187	87	61	-	-
Ընդամենը	7 023	3 075	48 829	23 387	66 790	35 340	5 117	1 635

Հաշվառված հաշմանդամների թվաքանակն ըստ հիվանդությունների և ըստ հաշմանդամության խմբերի, 2018թ. տարեվերջ

ա) ընդամենը

մարդ

	I խումբ		II խումբ		III խումբ		Հաշմանդամ երեխա	
	ընդամենը	նրանցից՝ կանայք	ընդամենը	նրանցից՝ կանայք	ընդամենը	նրանցից՝ կանայք	ընդամենը	նրանցից՝ աղջիկներ
Արյան շրջանառության համակարգի հիվանդություններ	1 694	743	20 405	9 336	33 640	17 829	55	17
Նորագոյացություններ	553	299	6 218	3 228	8 634	5 567	197	81
Նյարդային համակարգի հիվանդություններ	1 982	865	6 015	2 731	5 252	2 624	2 184	733
Հոգեկան և վարքի խանգարումներ	2 015	841	12 112	4 655	6 514	2 347	2 187	543
Վնասվածքներ (բոլոր տեղեկայությունների)	500	108	2 758	649	4 582	1 258	100	30
Շնչառական օրգանների հիվանդություններ	55	25	2 756	1 488	3 648	2 104	119	10
Տուբերկուլյոզ	27	12	654	176	1 319	290	34	11
Մարտոդական օրգանների հիվանդություններ	32	12	858	349	1 730	735	43	8
Ոսկրամկանային համակարգի և շարակցական հյուսվածքի հիվանդություններ	389	230	3 788	2 505	7 582	4 680	189	61
Էնդոկրին համակարգի հիվանդություններ	189	96	4 196	2 545	7 431	5 102	455	189
Աչքի և դրա օժանդակ ապարատի հիվանդություններ	1 718	742	3 472	1 618	9 617	3 716	502	141
Ականջի և պտկաձև ելունի հիվանդություններ	12	4	1 317	646	1 337	684	457	183
Միզասեռական համակարգի հիվանդություններ	134	50	1 433	766	1 833	1 214	80	16
Բնածին անկանոնություններ (զարգացման արատներ), ձևախախտումային խանգարումներ	124	69	1 061	671	2 307	1 368	1 328	495
Այլ հիվանդություններ	461	124	3 057	843	4 856	1 679	263	51
Ընդամենը	9 885	4 220	70 100	32 206	100 282	51 197	8 193	2 569

բ) նրանցից՝ քաղաքաբնակներ

մարդ

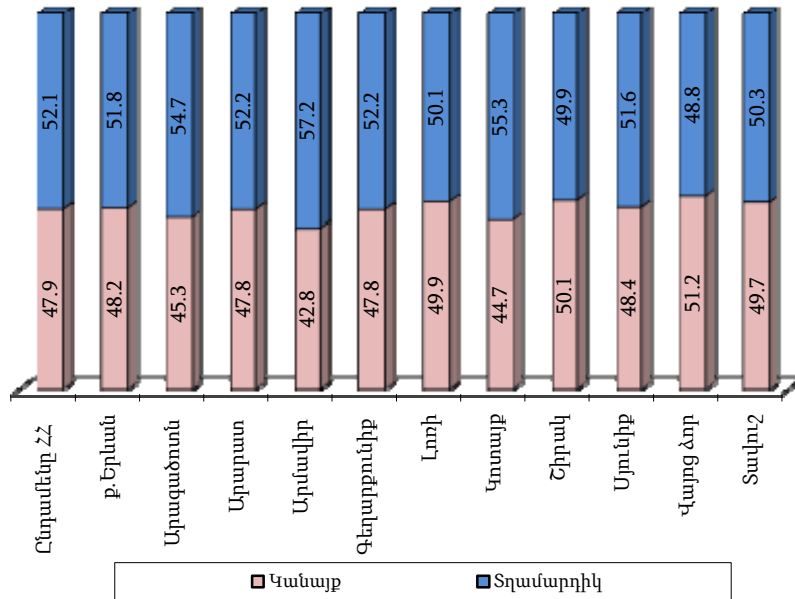
	I խումբ		II խումբ		III խումբ		Հաշմանդամ երեխա	
	ընդամենը	նրանցից՝ կանայք	ընդամենը	նրանցից՝ կանայք	ընդամենը	նրանցից՝ կանայք	ընդամենը	նրանցից՝ աղջիկներ
Արյան շրջանառության համակարգի հիվանդություններ	1 188	541	14 820	6 889	22 649	12 019	33	13
Նորագոյացություններ	367	199	4 284	2 337	6 228	4 169	118	47
Նյարդային համակարգի հիվանդություններ	1 298	581	4 189	2 007	3 582	1 875	1 287	433
Հոգեկան և վարքի խանգարումներ	1 586	657	7 945	3 153	3 944	1 488	1 494	371
Վնասվածքներ (բոլոր տեղեկայությունների)	327	80	1 768	482	2 843	890	53	13
Շնչառական օրգանների հիվանդություններ	34	19	1 878	1 059	2 294	1 340	69	6
Տուբերկուլյոզ	16	9	429	123	803	165	20	8
Մարտդակային օրգանների հիվանդություններ	19	6	613	252	1 180	506	21	3
Ոսկրամկանային համակարգի և շարակցական հյուսվածքի հիվանդություններ	281	178	2 604	1 796	5 022	3 210	116	38
Էնդոկրին համակարգի հիվանդություններ	138	67	3 049	1 923	5 105	3 607	306	134
Աչքի և դրա օժանդակ սպարատի հիվանդություններ	1 276	561	2 552	1 254	6 311	2 643	287	85
Ականջի և պտկաձև ելունի հիվանդություններ	7	1	980	504	914	488	292	117
Միզասեռական համակարգի հիվանդություններ	94	38	1 000	551	1 229	859	50	9
Բնածին անկանոնություններ (գարգացման արատներ), ձևախախտումային խանգարումներ	76	45	665	417	1 451	886	824	324
Այլ հիվանդություններ	316	93	2 053	640	3 235	1 195	147	34
Ընդամենը	7 023	3 075	48 829	23 387	66 790	35 340	5 117	1 635

Հաշվառված հաշմանդամների թվաքանակն ըստ ՀՀ մարզերի, Երևան քաղաքի և ըստ հաշմանդամության խմբերի, 2018թ. տարեվերջ

մարդ

	Հաշմանդամների թվաքանակը		այդ թվում՝ ըստ հաշմանդամության խմբերի						հաշմանդամ երեխա	
	ընդամենը	նրանցից՝ կանայք	ընդամենը	նրանցից՝ կանայք	ընդամենը	նրանցից՝ կանայք	ընդամենը	նրանցից՝ կանայք	ընդամենը	նրանցից՝ աղջիկներ
ք.Երևան	57 207	27 566	3 840	1 698	22 052	10 445	28 923	14 686	2 392	737
Արագածոտն	8 489	3 845	414	178	3 286	1 454	4 403	2 103	386	110
Արարատ	18 096	8 654	947	412	6 298	2 775	9 947	5 213	904	254
Արմավիր	12 625	5 402	647	263	4 545	1 825	6 699	3 082	734	232
Գեղարքունիք	17 340	8 292	770	299	6 338	2 885	9 564	4 920	668	188
Լոռի	18 898	9 422	827	351	7 108	3 547	10 263	5 292	700	232
Կոտայք	14 424	6 444	651	256	4 820	2 069	8 185	3 860	768	259
Շիրակ	18 288	9 165	772	349	6 965	3 179	9 737	5 364	814	273
Սյունիք	10 581	5 119	479	204	3 909	1 720	5 819	3 058	374	137
Վայոց ձոր	4 355	2 229	151	63	1 542	728	2 523	1 401	139	37
Տավուշ	8 157	4 054	387	147	3 237	1 579	4 219	2 218	314	110
Ընդամենը ՀՀ	188 460	90 192	9 885	4 220	70 100	32 206	100 282	51 197	8 193	2 569

Հաշվառված հաշմանդամների տոկոսային հարաբերակցությունը ըստ սեռի, ըստ ՀՀ մարզերի և Երևան քաղաքի, 2018թ. տարեվերջ

Հաշվառված հաշմանդամներին երաշխավորված վերականգնողական միջոցառումների քանակն ըստ վերականգնողական միջոցառումների տեսակների, 2018թ. տարեվերջ¹

միավոր

	Վերականգնողական միջոցառումների քանակը		դրանցից՝ հաշմանդամ երեխաներին	
	ընդամենը	դրանցից՝ կանանց	ընդամենը	դրանցից՝ աղջիկներին
Բժշկական վերականգնում	200 117	94 832	9 265	3 004
այդ թվում՝				
վերականգնողական բուժում	176 902	84 947	6 545	1 992
վերակառուցողական վիրաբուժություն	2 113	967	437	138
ատոդարանային բուժում	4 013	2 043	26	11
պրոթեզաօրթոպեդիկ օգնություն	6 212	1 809	1 300	502
այդ թվում՝				
պրոթեզ	1 565	295	21	7
օրթեզ	930	346	627	216
օրթո-պրոթեզ	21	4	6	2
ռեկլինատոր	7	1	-	-
կոշիկ	2 265	735	550	224
սեղմիրան	463	195	54	37
ադեկապ (բանդաժ)	159	54	-	-
ապարատ	10	5	-	-
այլ	792	174	42	16
վերականգնողական տեխնիկական միջոցներ	10 877	5 066	957	361
այդ թվում՝				
ձեռնափայտ	2 000	844	6	1
հենակ	1 502	477	17	6
քայլակ	1 145	629	228	83

¹ Թվաքանակը ներկայացված է ըստ ստացված օգնությունների քանակի (նույն անձը կարող է ունենալ ինչպես նույն օգնության տեսակից մեկից ավելի օգնության դեպքեր, այնպես էլ մեկից ավելի օգնության տեսակների դեպքեր):

	Վերականգնողական միջոցառումների քանակը		դրանցից՝ հաշմանդամ երեխաներին	
	ընդամենը	դրանցից՝ կանանց	ընդամենը	դրանցից՝ աղջիկներին
սայլակ	2 523	1 031	348	126
սուպինատոր	110	49	40	13
լսողական սարք	1 719	867	292	122
կրծքագեղձի պրոթեզ	885	884	-	-
աչքի պրոթեզ	726	248	25	10
ձայնաստեղծ սարք	213	9	-	-
այլ	54	28	1	-
Մասնագիտական վերականգնում	75 108	37 378	765	204
այդ թվում՝				
մասնագիտական կողմնորոշում և խորհրդատվություն, վերամասնագիտացում	2 091	1 054	75	19
մասնագիտական ուսուցում ԲՈՒՀ-ում	449	154	5	1
մասնագիտական ուսուցում միջին մասնագիտական հաստատությունում	156	52	42	10
եզրակացություն աշխատանքի պայմանների և բնույթի վերաբերյալ (աշխատանքային երաշխավորագիր)	35 737	17 160	121	31
այլ միջոցներ	36 675	18 958	522	143
Սոցիալական վերականգնում	99 404	48 997	6 844	2 151
այդ թվում՝				
սոցիալ-կենցաղային հարմարեցում	5 955	2 971	345	101
սոցիալ-միջավայրային հարմարեցում	93 449	46 026	6 499	2 050
այդ թվում՝				
խնամք	2 167	857	529	177
տնային սպասարկում	580	258	34	13
սպասարկում տուն-ինտերնատում	237	111	49	18
սոցիալ-հոգեբանական վերականգնում	71 564	36 337	2 166	739
սոցիալ-իրավական խորհրդատվություն	18 875	8 447	3 710	1 095
Բրայլի համակարգով ուսուցում	15	8	2	2
սուրբոթարգմանությամբ ուսուցում	11	8	9	6
Ընդամենը	374 629	181 207	16 874	5 359

բ) դրանցից՝ քաղաքաբնակներին

միավոր

	Վերականգնողական միջոցառումների քանակը		դրանցից՝ հաշմանդամ երեխաներին	
	ընդամենը	դրանցից՝ կանանց	ընդամենը	դրանցից՝ աղջիկներին
Բժշկական վերականգնում	135 733	66 732	5 850	1 921
այդ թվում՝				
վերականգնողական բուժում	119 538	59 357	4 113	1 270
վերակառուցողական վիրաբուժություն	1 316	619	259	84
առողջարանային բուժում	2 589	1 365	15	7
պրոթեզաօրթոպեդիկ օգնություն	4 304	1 399	862	344
այդ թվում՝				
պրոթեզ	1 017	222	10	2
օրթեզ	642	248	407	146
օրթո-պրոթեզ	13	1	2	-
ռեկլինատոր	6	1	-	-
կոշիկ	1 626	586	367	153
սեղմիրան	348	163	43	31
ադեկապ (բանդաժ)	144	50	-	-

	Վերականգնողական միջոցառումների քանակը		դրանցից՝ հաշմանդամ երեխաներին	
	ընդամենը	դրանցից՝ կանանց	ընդամենը	դրանցից՝ աղջիկներին
ապարատ	8	4	-	-
այլ	500	124	33	12
վերականգնողական տեխնիկական միջոցներ	7 986	3 992	601	216
այդ թվում՝				
ձեռնափայտ	1 514	694	2	-
հենակ	1 053	360	7	1
քայլակ	927	539	140	48
սայլակ	1 685	719	214	73
սուպինատոր	93	42	35	10
լսողական սարք	1 300	679	191	81
կրծքագեղձի պրոթեզ	750	749	-	-
աչքի պրոթեզ	488	178	11	3
ձայնաստեղծ սարք	136	8	-	-
այլ	40	24	1	-
Մասնագիտական վերականգնում	48 476	24 703	423	95
այդ թվում՝				
մասնագիտական կողմնորոշում և խորհրդատվություն, վերամասնագիտացում	1 822	932	50	11
մասնագիտական ուսուցում ԲՈՒՀ-ում	306	102	1	1
մասնագիտական ուսուցում միջին մասնագիտական հաստատությունում	110	31	30	3
եզրակացություն աշխատանքի պայմանների և բնույթի վերաբերյալ (աշխատանքային երաշխավորագիր)	23 093	11 183	65	12
այլ միջոցներ	23 145	12 455	277	68
Սոցիալական վերականգնում	68 607	34 757	4 395	1 403
այդ թվում՝				
սոցիալ-կենցաղային հարմարեցում	3 813	2 021	201	51
սոցիալ-միջավայրային հարմարեցում	64 794	32 736	4 194	1 352
այդ թվում՝				
խնամք	1 469	590	283	101
տնային սպասարկում	448	200	18	8
սպասարկում տուն-ինտերնատում	105	50	17	8
սոցիալ-հոգեբանական վերականգնում	47 721	25 016	1 376	469
սոցիալ-իրավական խորհրդատվություն	15 030	6 867	2 491	760
Բրայլի համակարգով ուսուցում	12	7	2	2
սուրբոթարգմանությամբ ուսուցում	9	6	7	4
Ընդամենը	252 816	126 192	10 668	3 419

11.2. Բժշկասոցիալական փորձաքննական հանձնաժողովների (ԲՄՓՀ) գործունեություն:

Ըստ ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարության բժշկասոցիալական փորձաքննական գործակալության տեղեկատվության, 2018թ. հաշմանդամ ճանաչվելու նպատակով ԲՄՓՀ-ների կողմից քննվել է 47 891 մարդ (3 183-ը՝ մինչև 18 տարեկան):

ԲՄՓՀ-ների գործունեության հիմնական ցուցանիշները, 2018թ.

	Ընդամենը
Բժշկասոցիալական փորձաքննության օրերի քանակը, միավոր	4 708
որից՝ արտագնա	1 806
Խորհրդատվությունների քանակը, միավոր	2 249
Բժիշկների թվաքանակը, մարդ	88

		Ընդամենը	
Փորձաքննվածների թվաքանակը, մարդ	ընդամենը	47 891	
	նրանցից՝ մինչև 18 տարեկան	3 183	
նրանցից՝	առաջին անգամ փորձաքննվածներ	ընդամենը	11 719
		նրանցից՝ մինչև 18 տարեկան	1 060
	վերափորձաքննվածներ	ընդամենը	36 451
		նրանցից՝ մինչև 18 տարեկան	2 138
Հաշմանդամ ճանաչվածների ընդհանուր թվաքանակը, մարդ		41 624	
Աշխատունակության կորստի տոկոս սահմանվել է, մարդ		41	
այդ թվում՝	առաջին անգամ քննվածներ	ընդամենը	5
		նրանցից՝ հաշմանդամ	5
	վերաքննվածներ	ընդամենը	36
		նրանցից՝ հաշմանդամ	34
Վարչական վարույթների քանակը, միավոր		51 678	

Առաջնակի քննության արդյունքները, 2018թ.

միավոր

		Ընդամենը	
Փորձաքննությունների քանակը	ընդամենը	11 990	
	դրանցից՝ մինչև 18 տարեկանների	1 063	
այդ թվում՝	ճանաչվել են հաշմանդամ	ընդամենը	9 713
		դրանցից՝ մինչև 18 տարեկանների	914
	չեն ճանաչվել հաշմանդամ	ընդամենը	2 268
		դրանցից՝ մինչև 18 տարեկանների	149
	մահվան պատճառակա կապով փորձաքննվածներ	ընդամենը	9
		դրանցից՝ մինչև 18 տարեկանների	-
Հաշմանդամ չճանաչվածներից՝ ժամանակավորապես անաշխատունակներ		554	

Հաշմանդամ ճանաչվելու նպատակով վերափորձաքննության արդյունքներն ըստ հաշմանդամության խմբերի, 2018թ.

ա) ընդամենը

միավոր

Հաշմանդամության խումբը մինչև վերափորձաքննությունը	Վերաքննությունների քանակը		դրանցից՝ ճանաչվել են հաշմանդամ		դրանցից՝ ըստ հաշմանդամության խմբերի					
	ընդամենը	դրանցից՝ կանանց	ընդամենը	դրանցից՝ կանանց	I		II		III	
					ընդամենը	դրանցից՝ կանանց	ընդամենը	դրանցից՝ կանանց	ընդամենը	դրանցից՝ կանանց
I խումբ	240	97	239	97	175	76	57	16	7	5
II խումբ	5 254	2 100	5 214	2 082	201	84	4 014	1 611	999	387
III խումբ	28 600	15 183	24 420	12 811	136	69	765	348	23 519	12 394
18 տարին լրացած հաշմանդամ երեխա	458	156	362	132	77	30	87	36	198	66
Մինչև 18 տարեկան հաշմանդամ երեխա	2 137	633	1 961	586	-	-	-	-	-	-
Ընդամենը	36 689	18 169	32 196	15 708	589	259	4 923	2 011	24 723	12 852

բ) որից՝ ժամկետանց գործեր (3 ամսից ավելի ժամկետային խզումով)

միավոր

Հաշմանդամության խումբը մինչև վերաքննությունը	Վերաքննությունների քանակը		դրանցից՝ ճանաչվել են հաշմանդամ		դրանցից՝ ըստ հաշմանդամության խմբերի					
	ընդամենը	դրանցից՝ կանանց	ընդամենը	դրանցից՝ կանանց	I		II		III	
					ընդամենը	դրանցից՝ կանանց	ընդամենը	դրանցից՝ կանանց	ընդամենը	դրանցից՝ կանանց
I խումբ	12	4	12	4	7	4	4	-	1	-
II խումբ	170	63	163	61	4	2	92	36	67	23
III խումբ	827	386	684	302	13	9	58	23	613	270
18 տարին լրացած հաշմանդամ երեխա	62	15	53	12	19	6	5	2	29	4
Մինչև 18 տարեկան հաշմանդամ երեխա	56	8	52	8	-	-	-	-	-	-
Ընդամենը	1 127	476	964	387	43	21	159	61	710	297

Իրականացված փորձաքննությունների արդյունքներն ըստ հաշմանդամության խմբերի, 2018թ.

մարդ

Հաշմանդամության խումբը մինչև վերափորձաքննությունը	Փորձաքննվածների թվաքանակը		այդ թվում՝															
			ճանաչվել են հաշմանդամ											հաշմանդամ չեն ճանաչվել				
			I խումբ			II խումբ			III խումբ			հաշմանդամ երեխա						
ընդհանուր	հաշմանդամ	ընդհանուր	հաշմանդամ	ընդհանուր	հաշմանդամ	ընդհանուր	հաշմանդամ	ընդհանուր	հաշմանդամ	ընդհանուր	հաշմանդամ	ընդհանուր	հաշմանդամ	ընդհանուր	հաշմանդամ	ընդհանուր		
I խումբ	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
նրանցից՝ կանայք	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
II խումբ	10	-	88	2	-	-	8	-	30	-	-	39	-	-	-	-	-	19
նրանցից՝ կանայք	2	-	5	1	-	-	1	-	2	-	-	2	-	-	-	-	-	1
III խումբ	184	-	98	-	-	-	15	-	1	168	-	42	-	-	-	-	1	55
նրանցից՝ կանայք	52	-	49	-	-	-	5	-	-	47	-	19	-	-	-	-	-	30
Հաշմանդամ երեխա	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
նրանցից՝ աղջիկներ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Հաշմանդամի կարգավիճակ չի ունեցել	1 370	-	4	-	-	-	-	-	2	30	-	-	5	-	-	-	1 335	2
նրանցից՝ կանայք	616	-	1	-	-	-	-	-	-	11	-	-	1	-	-	-	604	1
Ընդամենը	1 564	-	191	2	-	-	23	-	34	198	-	81	5	-	-	-	1 336	76
նրանցից՝ կանայք	670	-	55	1	-	-	6	-	2	58	-	21	1	-	-	-	604	32

Առաջին անգամ հաշմանդամ ճանաչվածների թվաքանակն ըստ հաշմանդամության պատճառների, 2018թ.

մարդ

	ճանաչվել են հաշմանդամ		նրանցից՝ աշխատունակ տարիքի	
	ընդամենը	նրանցից՝ կանայք	ընդամենը	նրանցից՝ կանայք
Ընդհանուր հիվանդություններ	8 585	3 985	6 065	2 846
Մանկուց հիվանդություն	982	316	69	22
Զինձառայության հետ կապված	140	4	138	4
այդ թվում՝				
ՀՀ սահմանները պաշտպանելիս	1	-	1	-
զինձառայության ընթացքում	119	4	117	4
զինվորական պարտականությունները կատարելիս	20	-	20	-
Աշխատանքային խեղում	4	2	3	2
Մասնագիտական հիվանդություն	1	1	1	1
Տարերային, տեխնաժին և այլ աղետներից	1	-	1	-
Ընդամենը	9 713	4 308	6 277	2 875

Առաջին անգամ հաշմանդամ ճանաչվածների թվաքանակն ըստ հաշմանդամության պատճառների և ըստ հաշմանդամության խմբերի, 2018թ.

մարդ

	I խումբ		II խումբ		III խումբ		Հաշմանդամ երեխա	
	ընդամենը	նրանցից՝ կանայք	ընդամենը	նրանցից՝ կանայք	ընդամենը	նրանցից՝ կանայք	ընդամենը	նրանցից՝ աղջիկներ
Ընդհանուր հիվանդություններ	487	208	1 986	738	6 112	3 039	-	-
Մանկուց հիվանդություն	3	1	10	5	55	16	914	294
Զինձառայության հետ կապված	10	-	16	1	114	3	-	-
այդ թվում՝								
ՀՀ սահմանները պաշտպանելիս	-	-	-	-	1	-	-	-
զինձառայության ընթացքում	9	-	16	1	94	3	-	-
զինվորական պարտականությունները կատարելիս	1	-	-	-	19	-	-	-
Աշխատանքային խեղում	-	-	1	-	3	2	-	-

	I խումբ		II խումբ		III խումբ		Հաշմանդամ երեխա	
	ընդամենը	նրանցից՝ կանայք	ընդամենը	նրանցից՝ կանայք	ընդամենը	նրանցից՝ կանայք	ընդամենը	նրանցից՝ աղջիկներ
Մասնագիտական հիվանդություն	-	-	-	-	1	1	-	-
Տարերային, տեխնածին և այլ աղետներից	-	-	1	-	-	-	-	-
Ընդամենը	500	209	2 014	744	6 285	3 061	914	294

Առաջին անգամ հաշմանդամ ճանաչվածների թվաքանակն ըստ հիվանդությունների, 2018թ.

մարդ

	Ճանաչվել են հաշմանդամ		նրանցից՝ տարիքային կենսաթոշակատուներ	
	ընդամենը	նրանցից՝ կանայք	ընդամենը	նրանցից՝ կանայք
Վարակային և մակարոնիային հիվանդություններ	223	44	15	5
որոնցից՝ վիրուսային հեպատիտ	3	-	-	-
տուբերկուլյոզ	203	41	15	5
դրանից՝ թոքերի	156	27	10	2
Նորագոյացություններ	3 000	1 697	949	475
որոնցից՝ չարորակ	2 917	1 652	941	471
դրանից՝ կրծքագեղձի	684	674	172	168
Արյունաստեղծ օրգանների առանձին խանգարումներ՝ արյան իմունային մեխանիզմների ներգրավմամբ	25	9	4	3
որոնցից՝ արյան մակարդեղիության խանգարումներ	14	3	-	-
Էնդոկրին համակարգի հիվանդություններ	330	188	67	41
որոնցից՝ շաքարային դիաբետ	266	149	66	40
Հոգեկան և վարքի խանգարումներ	743	278	34	18
որոնցից՝ շիզոֆրենիա	124	52	4	2
մտավոր հետամնացություն	184	67	-	-
Նյարդային համակարգի հիվանդություններ	439	163	61	28
որոնցից՝ հազվադեպ և նոպայական խանգարումներ (ընկնափոքություն)	69	29	19	10
մանկական ուղեղային կաթված	127	39	-	-
Աչքի և դրա օժանդակ ապարատի հիվանդություններ	607	260	189	82
Ականջի և պտկաձև ելունի հիվանդություններ	51	25	4	2
որոնցից՝ լսողության կոնդուկտիվային և նյարդագայական կորուստ	46	23	4	2
Արյան շրջանառության հիվանդություններ	2 435	888	885	338
որոնցից՝ սրտի իշեմիկ հիվանդություն	1 100	292	412	139
հիպերտոնիկ հիվանդություն	206	152	33	23
սրտի քրոնիկական ռևմատիկ հիվանդություն	46	26	15	9
ուղեղ-անոթային հիվանդություններ	695	277	289	131
Շնչառական օրգանների հիվանդություններ	182	52	48	8
Մարսողական օրգանների հիվանդություններ	140	36	21	12
Մաշկային և ենթամաշկային բջջանքի հիվանդություններ	32	11	1	1
Ոսկրամկանային համակարգի և շարակցական հյուսվածքի հիվանդություններ	525	310	92	61
Միզասեռական համակարգի հիվանդություններ	180	74	51	18
Բնածին անկանոնություններ (զարգացման արատներ), ձևախախտումային խանգարումներ	178	86	-	-
Վնասվածքներ և թունավորումներ	615	187	100	47
որոնցից՝ գլխուղեղի վնասվածք	25	7	3	2
ողնաշար-ողնուղեղի վնասվածք	52	16	6	2
վերին վերջույթների անդամահատումներ	18	3	1	1
ստորին վերջույթների անդամահատումներ	38	9	21	6
Այլ	8	-	1	-
Ընդամենը	9 713	4 308	2 522	1 139

Առաջին անգամ հաշմանդամ ճանաչվածների թվաքանակն ըստ հիվանդությունների և ըստ հաշմանդամության խմբերի, 2018թ.

մարդ

	I խումբ		II խումբ		III խումբ		Հաշմանդամ երեխա	
	ընդամենը	նրանցից՝ կանայք	ընդամենը	նրանցից՝ կանայք	ընդամենը	նրանցից՝ կանայք	ընդամենը	նրանցից՝ աղջիկներ
Վարակային և մակաբուծային հիվանդություններ	4	1	43	13	163	28	13	2
որոնցից՝ վիրուսային հեպատիտ	-	-	1	-	2	-	-	-
տուբերկուլյոզ	3	1	38	12	149	26	13	2
դրանից՝ թոքերի	-	-	14	2	134	24	8	1
Նորագոյացություններ	168	76	883	345	1 889	1 251	60	25
որոնցից՝ չարորակ	163	74	866	337	1 838	1 219	50	22
դրանից՝ կրծքագեղձի	18	17	95	92	570	564	1	1
Արյունաստեղծ օրգանների առանձին խանգարումներ՝ արյան իմունային մեխանիզմների ներգրավմամբ	-	-	2	2	10	7	13	-
որոնցից՝ արյան մակարդելիոթյան խանգարումներ	-	-	-	-	4	3	10	-
Էնդոկրին համակարգի հիվանդություններ	2	1	46	22	211	137	71	28
որոնցից՝ շաքարային դիաբետ	2	1	42	20	164	102	58	26
Հոգեկան և վարքի խանգարումներ	16	7	115	53	371	151	241	67
որոնցից՝ շիզոֆրենիա	-	-	53	26	70	26	1	-
մտավոր հետամնացություն	2	1	10	4	49	22	123	40
Նյարդային համակարգի հիվանդություններ	39	18	71	32	140	60	189	53
որոնցից՝ հազվադեպ և նուպայական խանգարումներ (ընկնափոփոխություն)	4	3	9	5	30	15	26	6
մանկական ուղեղային կաթված	1	-	1	-	3	1	122	38
Աչքի և դրա օժանդակ ապարատի հիվանդություններ	37	18	66	30	453	200	51	12
Ականջի և պտկաձև ելունի հիվանդություններ	-	-	-	-	20	10	31	15
որոնցից՝ լսողության կոնդուկտիվային և նյարդագգայական կորուստ	-	-	-	-	18	9	28	14
Արյան շրջանառության հիվանդություններ	185	72	415	115	1 831	700	4	1
որոնցից՝ սրտի իշեմիկ հիվանդություն	3	2	137	34	960	256	-	-
հիպերտոնիկ հիվանդություն	-	-	7	3	199	149	-	-
սրտի քրոնիկական ռևմատիկ հիվանդություն	-	-	8	3	38	23	-	-
ուղեղ-անոթային հիվանդություններ	170	70	179	62	345	145	1	-
Շնչառական օրգանների հիվանդություններ	-	-	23	4	142	48	17	-
Մարսողական օրգանների հիվանդություններ	3	1	52	13	79	22	6	-
Մաշկային և ենթամաշկային բջջանքի հիվանդություններ	-	-	1	-	27	11	4	-
Ոսկրամկանային համակարգի և շարակցական հյուսվածքի հիվանդություններ	8	6	56	33	435	262	26	9
Միզասեռական համակարգի հիվանդություններ	1	1	114	45	53	24	12	4

	I խումբ		II խումբ		III խումբ		Հաշմանդամ երեխա	
	ընդամենը	նրանցից՝ կանայք	ընդամենը	նրանցից՝ կանայք	ընդամենը	նրանցից՝ կանայք	ընդամենը	նրանցից՝ աղջիկներ
Բնածին անկանոնություններ (գարգազման արատներ), ձևախախտումային խանգարումներ	-	-	8	2	28	14	142	70
Վնասվածքներ և թունավորումներ	37	8	117	35	429	136	32	8
որոնցից՝ գլխուղեղի վնասվածք	4	1	6	1	13	4	2	1
ողնաշար-ողնուղեղի վնասվածք	13	2	10	4	28	9	1	1
վերին վերջույթների անդամահատումներ	-	-	3	1	13	1	2	1
ստորին վերջույթների անդամահատումներ	1	-	20	8	17	1	-	-
Այլ	-	-	2	-	4	-	2	-
Ընդամենը	500	209	2 014	744	6 285	3 061	914	294

Առաջին անգամ հաշմանդամ ճանաչվածների և երաշխավորված վերականգնողական միջոցառումների քանակն ըստ վերականգնողական միջոցառումների տեսակների և ըստ հաշմանդամության խմբերի, 2018թ.¹

միավոր

	Վերականգնողական միջոցառումների քանակը		այդ թվում՝ ըստ հաշմանդամության խմբերի							
			I		II		III		հաշմանդամ երեխաներին	
	ընդամենը	դրանցից՝ կանանց	ընդամենը	դրանցից՝ կանանց	ընդամենը	դրանցից՝ կանանց	ընդամենը	դրանցից՝ կանանց	ընդամենը	դրանցից՝ աղջիկներին
Բժշկական վերականգնում	47 159	22 097	2 054	818	8 851	3 401	32 681	16 723	3 573	1 155
այդ թվում՝										
վերականգնողական բուժում	41 165	19 648	992	418	6 966	2 739	30 837	15 773	2 370	718
վերակառուցողական վիրաբուժություն	299	108	3	-	32	16	77	38	187	54
առողջարանային բուժում	12	5	1	-	4	2	6	2	1	1
պրոթեզաօրթոպեդիկ օգնություն	2 122	696	225	71	723	177	481	179	693	269
այդ թվում՝										
պրոթեզ	369	74	68	19	214	41	84	14	3	-
օրթեզ	405	159	36	17	32	14	31	17	306	111
օրթո-պրոթեզ	3	1	-	-	1	-	2	1	-	-
ռեկլինատոր	2	1	-	-	1	-	1	1	-	-
կոշիկ	873	308	74	23	267	72	199	85	333	128
սեղմիքան	136	72	8	3	42	17	59	30	27	22
աղեկապ (բանդաժ)	73	31	2	-	22	5	49	26	-	-
ապարատ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
այլ	261	50	37	9	144	28	56	5	24	8
վերականգնողական տեխնիկական միջոցներ	3 561	1 640	833	329	1 126	467	1 280	731	322	113
այդ թվում՝										
ձեռնափայտ	903	374	51	11	326	132	524	231	2	-
հենակ	614	194	75	23	364	110	170	60	5	1
քայլակ	477	238	81	40	266	147	43	22	87	29
սայլակ	738	296	614	250	10	3	4	4	110	39
սուպինատոր	43	14	-	-	5	2	13	6	25	6
լսողական սարք	264	128	4	3	67	29	103	59	90	37
կրծքագեղձի պրոթեզ	373	373	1	1	37	37	335	335	-	-
աչքի պրոթեզ	80	21	6	1	21	6	50	13	3	1
ձայնաստեղծ սարք	59	1	1	-	26	1	32	-	-	-
այլ	10	1	-	-	4	-	6	1	-	-

¹ Թվաքանակը ներկայացված է ըստ ստացված օգնությունների քանակի (նույն անձը կարող է ունենալ ինչպես նույն օգնության տեսակից մեկից ավելի օգնության դեպքեր, այնպես էլ մեկից ավելի օգնության տեսակների դեպքեր):

	Վերականգնողական միջոցառումների քանակը		այդ թվում՝ ըստ հաշմանդամության խմբերի							
			I		II		III		հաշմանդամ երեխաներին	
	ընդամենը	դրանցից՝ կանանց	ընդամենը	դրանցից՝ կանանց	ընդամենը	դրանցից՝ կանանց	ընդամենը	դրանցից՝ կանանց	ընդամենը	դրանցից՝ աղջիկներին
Մասնագիտական վերականգնում	29 487	13 992	521	209	5 029	1 941	23 657	11 755	280	87
այդ թվում՝										
մասնագիտական կողմնորոշում և խորհրդատվություն	387	189	3	1	32	13	339	172	13	3
մասնագիտական ուսուցում, վերամասնագիտացում	100	34	2	1	6	2	57	22	35	9
որից՝										
մասնագիտական ուսուցում միջին մասնագիտական հաստատությունում	64	23	1	-	1	1	36	16	26	6
մասնագիտական ուսուցում ԲՈՒՀ-ում	14	4	-	-	3	1	10	3	1	-
եզրակացություն աշխատանքի պայմանների և բնույթի վերաբերյալ (աշխատանքային երաշխավորագիր)	23 893	11 273	430	172	4 204	1 658	19 181	9 417	78	26
այլ	5 107	2 496	86	35	787	268	4 080	2 144	154	49
Սոցիալական վերականգնում	28 320	13 295	861	343	4 613	1 813	20 181	10 309	2 665	830
այդ թվում՝										
սոցիալ-կենցաղային հարմարեցում	2 832	1 319	77	24	430	135	2 155	1 112	170	48
սոցիալ-միջավայրային հարմարեցում	25 488	11 976	784	319	4 183	1 678	18 026	9 197	2 495	782
այդ թվում՝										
խնամք	280	87	137	45	7	2	3	1	133	39
տնային սպասարկում	45	21	36	18	7	3	1	-	1	-
սպասարկում տուն-ինտերնատում	19	10	8	4	3	1	8	5	-	-
սոցիալ-հոգեբանական վերականգնում	15 627	7 764	373	157	2 311	867	12 392	6 532	551	208
սոցիալ-իրավական խորհրդատվություն	9 509	4 089	230	95	1 855	805	5 615	2 655	1 809	534
Բրայլի համակարգով ուսուցում	8	5	-	-	-	-	7	4	1	1
Ընդամենը	104 966	49 384	3 436	1 370	18 493	7 155	76 519	38 787	6 518	2 072

Հավելված 11

Հաշվառված հաշմանդամների թվաքանակն ըստ տարիքային խմբերի, 2014-2018թթ. տարեվերջ

ա) ընդամենը

	2014	2015	2016	2017	2018
Մինչև 18 տարեկան	8 006	7 801	8 177	8 233	8 193
18-ից մինչև 40 տարեկան	27 047	26 051	25 963	24 305	22 932
նրանցից՝ անժամկետ	19 938	19 245	19 233	18 951	18 332
40-ից մինչև կենսաթոշակային տարիքի	101 447	100 922	101 660	88 999	82 225
նրանցից՝ անժամկետ	52 702	54 152	56 269	56 561	54 478
Կենսաթոշակային տարիքի և բարձր	62 119	65 403	69 366	71 895	75 110
Ընդամենը	198 619	200 177	205 166	193 432	188 460
նրանցից՝ անժամկետ ¹	133 631	137 813	143 931	146 455	147 163

մարդ

բ) նրանցից՝ կանայք

	2014	2015	2016	2017	2018
Մինչև 18 տարեկան	2 511	2 426	2 598	2 594	2 569
18-ից մինչև 40 տարեկան	8 543	8 369	8 374	7 713	7 262
նրանցից՝ անժամկետ	5 614	5 518	5 596	5 554	5 383
40-ից մինչև կենսաթոշակային տարիքի	51 785	51 249	51 433	43 366	39 182
նրանցից՝ անժամկետ	24 565	25 353	26 502	26 439	24 983
Կենսաթոշակային տարիքի և բարձր	32 063	34 572	37 483	39 184	41 179
Ընդամենը	94 902	96 616	99 888	92 857	90 192
նրանցից՝ անժամկետ	61 653	64 907	69 101	70 704	71 173

մարդ

Հաշվառված քաղաքային հաշմանդամների թվաքանակն ըստ տարիքային խմբերի, 2014-2018թթ. տարեվերջ

ա) ընդամենը

	2014	2015	2016	2017	2018
Մինչև 18 տարեկան	5 029	4 850	5 085	5 138	5 117
18-ից մինչև 40 տարեկան	17 204	16 492	16 215	15 187	14 347
նրանցից՝ անժամկետ	12 882	12 371	12 261	12 028	11 582
40-ից մինչև կենսաթոշակային տարիքի	66 357	64 714	64 314	56 243	51 490
նրանցից՝ անժամկետ	35 256	35 652	36 629	36 469	34 763
Կենսաթոշակային տարիքի և բարձր	48 169	50 297	53 027	54 676	56 805
Ընդամենը	136 759	136 353	138 641	131 244	127 759
նրանցից՝ անժամկետ ¹	95 497	97 636	101 278	102 530	102 654

մարդ

¹ Անժամկետ կենսաթոշակատուների ընդհանուր թվաքանակը չի համապատասխանում ըստ նրանց տարիքային խմբերի բաշխվածության հանրագումարին, քանի որ «Կենսաթոշակային տարիքի և բարձր» տողում ներառված հաշմանդամների մի մասի մոտ տվյալ տարում բժշկասոցիալական փորձաքննության ժամանակ լրացած չի եղել կենսաթոշակային տարիքը և նրանց մոտ հաշմանդամությունը սահմանվել է մեկ տարով, սակայն տարեվերջին նրանց մոտ լրացել է կենսաթոշակային տարիքը, բայց չեն ունեցել անժամկետ հաշմանդամություն:

բ) նրանցից՝ կանայք

մարդ

	2014	2015	2016	2017	2018
Մինչև 18 տարեկան	1 609	1 528	1 636	1 643	1 635
18-ից մինչև 40 տարեկան	5 567	5 428	5 365	4 975	4 713
նրանցից՝ անժամկետ	3 760	3 693	3 723	3 676	3 552
40-ից մինչև կենսաթոշակային տարիքի	34 876	33 860	33 349	28 244	25 197
նրանցից՝ անժամկետ	17 201	17 469	18 022	17 832	16 623
Կենսաթոշակային տարիքի և բարձր	25 628	27 282	29 290	30 454	31 892
Ընդամենը	67 680	68 098	69 640	65 316	63 437
նրանցից՝ անժամկետ	46 456	48 068	50 707	51 638	51 818

Հաշմանդամության դադարեցված կարգավիճակ ունեցողների թվաքանակն ըստ նրանց կարգավիճակի դադարեցման հանգամանքի, 2014-2018թթ.¹

ա) ընդամենը

մարդ

	Ընդամենը					նրանցից՝ կանայք				
	2014	2015	2016	2017	2018	2014	2015	2016	2017	2018
Ճանաչվել են աշխատունակ	856	980	884	5 482	1 308	459	511	458	3 531	693
նրանցից՝ անժամկետ	35	46	60	345	92	21	26	24	235	48
Մահացել են	3 403	3 468	4 236	3 481	2 653	1 368	1 416	1 487	1 462	1 142
նրանցից՝ անժամկետ	2 567	2 623	3 442	2 748	2 165	1 023	1 081	1 163	1 191	939

բ) նրանցից՝ քաղաքացիներ

մարդ

	Ընդամենը					նրանցից՝ կանայք				
	2014	2015	2016	2017	2018	2014	2015	2016	2017	2018
Ճանաչվել են աշխատունակ	630	683	627	3 246	885	349	366	354	2 086	494
նրանցից՝ անժամկետ	25	40	48	227	68	16	22	20	157	40
Մահացել են	2 566	2 582	2 690	2 573	1 993	1 056	1 095	1 167	1 103	898
նրանցից՝ անժամկետ	1 989	2 014	2 130	2 086	1 665	818	868	938	926	751

Հաշվառված հաշմանդամների թվաքանակն ըստ հաշմանդամության խմբերի, ըստ ՀՀ մարզերի և Երևան քաղաքի, 2014-2018թթ. տարեվերջ

ա) ընդամենը

մարդ

	Ընդամենը					նրանցից՝ կանայք				
	2014	2015	2016	2017	2018	2014	2015	2016	2017	2018
ք.Երևան	61 716	61 218	61 725	58 662	57 207	29 737	29 826	29 909	28 250	27 566
Արագածոտն	8 373	8 561	8 929	8 545	8 489	3 750	3 820	4 121	3 874	3 845
Արարատ	19 348	19 778	20 873	18 511	18 096	9 426	9 934	10 561	8 955	8 654
Արմավիր	13 487	13 693	14 090	13 144	12 625	5 795	5 969	6 167	5 699	5 402
Գեղարքունիք	17 233	17 557	18 071	17 620	17 340	8 034	8 176	8 618	8 399	8 292
Լոռի	20 747	21 242	21 895	20 176	18 898	10 408	10 602	11 343	10 171	9 422
Կոտայք	14 224	14 401	14 868	14 381	14 424	6 293	6 535	6 719	6 415	6 444
Շիրակ	18 913	18 996	19 631	18 626	18 288	9 326	9 482	9 871	9 333	9 165
Սյունիք	11 545	11 542	11 650	11 006	10 581	5 609	5 703	5 753	5 346	5 119
Վայոց ձոր	4 554	4 663	4 766	4 468	4 355	2 372	2 421	2 506	2 301	2 229
Տավուշ	8 479	8 526	8 668	8 293	8 157	4 152	4 148	4 320	4 114	4 054
Ընդամենը ՀՀ	198 619	200 177	205 166	193 432	188 460	94 902	96 616	99 888	92 857	90 192

¹ Ներառված չեն հաշմանդամության կարգավիճակի կասեցման այն դեպքերը, երբ ժամկետային հաշմանդամություն ունեցող անձր ժամկետը լրանալուց հետո չի ներկայացել վերափորձարկմանը:

բ) I խումբ

մարդ

	Ընդամենը					նրանցից՝ կանայք				
	2014	2015	2016	2017	2018	2014	2015	2016	2017	2018
ք. Երևան	4 336	4 044	3 980	3 893	3 840	1 897	1 766	1 757	1 716	1 698
Արագածոտն	412	434	439	422	414	175	173	185	175	178
Արարատ	1 016	970	989	963	947	414	416	429	420	412
Արմավիր	674	674	672	648	647	270	265	273	259	263
Գեղարքունիք	861	797	801	781	770	311	280	301	293	299
Լոռի	949	885	864	825	827	419	387	366	350	351
Կոտայք	648	630	643	634	651	247	240	262	250	256
Շիրակ	793	779	780	747	772	333	340	359	345	349
Սյունիք	551	510	493	470	479	235	223	210	202	204
Վայոց ձոր	169	157	152	150	151	68	61	65	62	63
Տավուշ	420	388	365	372	387	167	156	144	138	147
Ընդամենը ՀՀ	10 829	10 268	10 178	9 905	9 885	4 536	4 307	4 351	4 210	4 220

գ) II խումբ

մարդ

	Ընդամենը					նրանցից՝ կանայք				
	2014	2015	2016	2017	2018	2014	2015	2016	2017	2018
ք. Երևան	27 073	25 615	24 660	23 013	22 052	12 547	12 061	11 544	10 856	10 445
Արագածոտն	3 762	3 667	3 615	3 417	3 286	1 637	1 526	1 577	1 504	1 454
Արարատ	7 531	7 011	7 024	6 413	6 298	3 276	3 132	3 145	2 831	2 775
Արմավիր	5 717	5 458	5 254	4 765	4 545	2 323	2 240	2 115	1 928	1 825
Գեղարքունիք	7 214	6 959	6 732	6 473	6 338	3 221	3 093	3 022	2 928	2 885
Լոռի	9 254	8 829	8 414	7 623	7 108	4 554	4 161	4 250	3 803	3 547
Կոտայք	5 531	5 328	5 221	4 977	4 820	2 317	2 282	2 216	2 123	2 069
Շիրակ	8 153	7 656	7 519	7 166	6 965	3 603	3 368	3 331	3 254	3 179
Սյունիք	4 693	4 446	4 290	4 057	3 909	2 057	1 984	1 879	1 760	1 720
Վայոց ձոր	1 750	1 709	1 662	1 567	1 542	831	805	780	740	728
Տավուշ	3 849	3 650	3 563	3 352	3 237	1 845	1 711	1 740	1 645	1 579
Ընդամենը ՀՀ	84 527	80 328	77 954	72 823	70 100	38 211	36 363	35 599	33 372	32 206

դ) III խումբ

մարդ

	Ընդամենը					նրանցից՝ կանայք				
	2014	2015	2016	2017	2018	2014	2015	2016	2017	2018
ք. Երևան	28 041	29 364	30 787	29 411	28 923	14 564	15 316	15 884	14 939	14 686
Արագածոտն	3 800	4 090	4 492	4 319	4 403	1 826	2 008	2 242	2 084	2 103
Արարատ	9 920	10 947	11 958	10 231	9 947	5 483	6 144	6 724	5 448	5 213
Արմավիր	6 415	6 889	7 450	7 015	6 699	2 978	3 250	3 547	3 276	3 082
Գեղարքունիք	8 466	9 124	9 857	9 680	9 564	4 297	4 619	5 101	4 987	4 920
Լոռի	9 750	10 748	11 808	10 949	10 263	5 186	5 809	6 462	5 769	5 292
Կոտայք	7 391	7 772	8 281	7 998	8 185	3 525	3 790	4 000	3 780	3 860
Շիրակ	9 251	9 839	10 534	9 897	9 737	5 158	5 541	5 915	5 468	5 364
Սյունիք	5 855	6 171	6 448	6 099	5 819	3 158	3 343	3 508	3 238	3 058
Վայոց ձոր	2 508	2 678	2 830	2 618	2 523	1 439	1 522	1 627	1 464	1 401
Տավուշ	3 860	4 158	4 412	4 254	4 219	2 030	2 178	2 330	2 228	2 218
Ընդամենը ՀՀ	95 257	101 780	108 857	102 471	100 282	49 644	53 520	57 340	52 681	51 197

ե) հաշմանդամ երեխա

մարդ

	Ընդամենը					նրանցից՝ կանայք				
	2014	2015	2016	2017	2018	2014	2015	2016	2017	2018
ք.Երևան	2 266	2 195	2 298	2 345	2 392	729	683	724	739	737
Արագածոտն	399	370	383	387	386	112	113	117	111	110
Արարատ	881	850	902	904	904	253	242	263	256	254
Արմավիր	681	672	714	716	734	224	214	232	236	232
Գեղարքունիք	692	677	681	686	668	205	184	194	191	188
Լոռի	794	780	809	779	700	249	245	265	249	232
Կոտայք	654	671	723	772	768	204	223	241	262	259
Շիրակ	716	722	798	816	814	232	233	266	266	273
Սյունիք	446	415	419	380	374	159	153	156	146	137
Վայոց ձոր	127	119	122	133	139	34	33	34	35	37
Տավուշ	350	330	328	315	314	110	103	106	103	110
Ընդամենը ՀՀ	8 006	7 801	8 177	8 233	8 193	2 511	2 426	2 598	2 594	2 569

զ) 1 000 բնակչի հաշվով

մարդ

	2014	2015	2016	2017	2018
ք.Երևան	57.6	57.0	57.4	54.5	52.9
Արագածոտն	63.8	66.0	69.1	66.8	67.7
Արարատ	74.4	76.4	80.7	71.9	70.5
Արմավիր	50.5	51.4	52.9	49.5	47.8
Գեղարքունիք	74.0	75.7	78.1	76.9	76.0
Լոռի	91.0	94.4	98.2	92.6	87.7
Կոտայք	55.8	56.7	58.7	57.4	57.3
Շիրակ	76.8	78.1	81.4	78.8	78.4
Սյունիք	82.3	82.8	83.7	79.4	76.9
Վայոց ձոր	88.6	91.8	94.4	89.7	88.9
Տավուշ	66.9	67.9	69.3	67.2	66.7
Ընդամենը ՀՀ	66.0	66.8	68.6	65.1	63.6

Հաշվառված հաշմանդամների թվաքանակն ըստ հաշմանդամության պատճառների, 2014-2018թթ. տարեվերջ

ա) ընդամենը

մարդ

	2014	2015	2016	2017	2018
Ընդհանուր հիվանդություններ	153 990	156 581	160 806	149 179	144 678
Մանկուց հիվանդություն	30 803	30 267	31 246	31 444	31 504
Զինձառայության հետ կապված	10 164	9 897	9 818	9 632	9 247
Աշխատանքային խեղում	2 158	2 017	1 945	1 877	1 784
Մասնագիտական հիվանդություն	293	268	245	228	213
Չեռնոբիլի ԱԷԿ-ի վթարի վերացման հետ կապված	679	644	613	590	558
Տարերային, տեխնաձին և այլ աղետներից	532	503	493	482	476
Ընդամենը	198 619	200 177	205 166	193 432	188 460

բ) նրանցից՝ կանայք

մարդ

	2014	2015	2016	2017	2018
Ընդհանուր հիվանդություններ	83 192	85 099	87 970	80 922	78 288
Մանկուց հիվանդություն	10 553	10 397	10 830	10 876	10 895
Զինձառայության հետ կապված	303	302	286	278	247
Աշխատանքային խեղում	414	399	383	373	360
Մասնագիտական հիվանդություն	88	83	80	73	72
Չեռնոբիլի ԱԷԿ-ի վթարի վերացման հետ կապված	11	11	6	7	7
Տարերային, տեխնաձին և այլ աղետներից	341	325	333	328	323
Ընդամենը	94 902	96 616	99 888	92 857	90 192

Հաշվառված հաշմանդամների թվաքանակն ըստ հիվանդությունների,
2014-2018թթ. տարեվերջ

ա) ընդամենը

	<i>մարդ</i>				
	2014	2015	2016	2017	2018
Արյան շրջանառության համակարգի հիվանդություններ	60 996	62 925	65 275	58 785	55 794
Նորագոյացություններ	16 012	16 200	16 447	15 512	15 602
Նյարդային համակարգի հիվանդություններ	16 237	15 924	16 148	15 733	15 433
Հոգեկան և վարքի խանգարումներ	21 329	21 527	22 265	22 581	22 828
Վնասվածքներ (բոլոր տեղեկությունների)	8 423	8 446	8 701	8 189	7 940
Շնչառական օրգանների հիվանդություններ	7 484	7 396	7 483	6 905	6 578
Տուբերկուլյոզ	2 503	2 512	2 453	2 211	2 034
Մարսողական օրգանների հիվանդություններ	3 066	2 964	2 933	2 733	2 663
Ոսկրամկանային համակարգի և շարակցական հյուսվածքի հիվանդություններ	12 117	12 403	12 920	12 219	11 948
Էնդոկրին համակարգի հիվանդություններ	14 886	14 743	14 679	13 081	12 271
Աչքի և դրա օժանդակ ապարատի հիվանդություններ	14 318	14 371	14 787	15 047	15 309
Ականջի և պտկաձև ելունի հիվանդություններ	3 240	3 133	3 166	3 146	3 123
Միզասեռական համակարգի հիվանդություններ	3 791	3 704	3 700	3 518	3 480
Բնածին անկանոնություններ (զարգացման արատներ), ձևախախտումային խանգարումներ	4 878	4 797	4 908	4 863	4 820
Այլ հիվանդություններ	12 579	9 132	9 301	8 909	8 637
Ընդամենը	198 619	200 177	205 166	193 432	188 460

բ) նրանցից՝ կանայք

	<i>մարդ</i>				
	2014	2015	2016	2017	2018
Արյան շրջանառության համակարգի հիվանդություններ	30 501	31 821	33 263	29 431	27 925
Նորագոյացություններ	9 462	9 681	9 884	9 225	9 175
Նյարդային համակարգի հիվանդություններ	7 271	7 168	7 414	7 149	6 953
Հոգեկան և վարքի խանգարումներ	7 784	7 848	8 210	8 333	8 386
Վնասվածքներ (բոլոր տեղեկությունների)	2 104	2 190	2 299	2 109	2 045
Շնչառական օրգանների հիվանդություններ	4 059	4 056	4 145	3 804	3 627
Տուբերկուլյոզ	581	610	587	527	489
Մարսողական օրգանների հիվանդություններ	1 264	1 219	1 212	1 129	1 104
Ոսկրամկանային համակարգի և շարակցական հյուսվածքի հիվանդություններ	7 401	7 647	8 062	7 637	7 476
Էնդոկրին համակարգի հիվանդություններ	9 658	9 601	9 605	8 459	7 932
Աչքի և դրա օժանդակ ապարատի հիվանդություններ	5 582	5 712	5 942	6 084	6 217
Ականջի և պտկաձև ելունի հիվանդություններ	1 532	1 488	1 534	1 522	1 517
Միզասեռական համակարգի հիվանդություններ	2 208	2 173	2 180	2 068	2 046
Բնածին անկանոնություններ (զարգացման արատներ), ձևախախտումային խանգարումներ	2 625	2 578	2 649	2 609	2 603
Այլ հիվանդություններ	4 402	2 824	2 902	2 771	2 697
Ընդամենը	94 902	96 616	99 888	92 857	90 192

Հաշվառված հաշմանդամներին երաշխավորված վերականգնողական միջոցառումների քանակն ըստ վերականգնողական միջոցառումների տեսակների, 2014-2018թթ. տարեվերջ¹

ա) ընդամենը

միավոր

	Ընդամենը					դրանցից՝ կանանց				
	2014	2015	2016	2017	2018	2014	2015	2016	2017	2018
Բժշկական վերականգնում	201 720	206 895	212 625	201 915	200 117	96 248	99 537	103 168	96 255	94 832
Մասնագիտական վերականգնում	82 497	88 281	86 656	78 147	75 108	42 474	45 395	44 774	39 440	37 378
Սոցիալական վերականգնում	100 100	105 054	109 890	102 296	99 404	50 342	53 242	55 829	50 741	48 997
Ընդամենը	384 317	400 230	409 171	382 358	374 629	189 064	198 174	203 771	186 436	181 207

բ) դրանցից՝ հաշմանդամ երեխաներին

միավոր

	Ընդամենը					դրանցից՝ աղջիկներին				
	2014	2015	2016	2017	2018	2014	2015	2016	2017	2018
Բժշկական վերականգնում	8 065	8 126	8 582	9 145	9 265	2 556	2 582	2 782	2 929	3 004
Մասնագիտական վերականգնում	773	915	905	810	765	213	223	222	205	204
Սոցիալական վերականգնում	4 792	5 015	5 821	6 625	6 844	1 521	1 564	1 850	2 074	2 151
Ընդամենը	13 630	14 056	15 308	16 580	16 874	4 290	4 369	4 854	5 208	5 359

Առաջնակի քննության արդյունքները, 2014-2018թթ.

միավոր

Հաշմանդամության խումբը մինչև վերափորձաքննությունը	Ընդամենը					դրանցից՝ մինչև 18 տարեկանների				
	2014	2015	2016	2017	2018	2014	2015	2016	2017	2018
Փորձաքննությունների քանակը այդ թվում՝										
ճանաչվել են հաշմանդամ	15 681	15 664	16 070	9 782	9 713	932	1 009	1 166	950	914
չեն ճանաչվել հաշմանդամ	1 864	1 926	1 990	2 918	2 268	145	137	164	214	149
մահվան պատճառակա կապով փորձաքննվածներ	2	5	3	7	9	-	-	-	-	-

Հաշմանդամ ճանաչվելու նպատակով վերափորձաքննության արդյունքները, 2014-2018թթ.

ա) վերաքննությունների քանակը

միավոր

Հաշմանդամության խումբը մինչև վերափորձաքննությունը	Ընդամենը					դրանցից՝ կանանց				
	2014	2015	2016	2017	2018	2014	2015	2016	2017	2018
I խումբ	353	295	264	223	240	154	126	94	79	97
II խումբ	15 041	12 388	9 921	7 870	5 254	6 848	5 448	4 206	3 241	2 100
III խումբ	38 443	40 473	40 830	38 441	28 600	22 554	23 446	23 416	21 602	15 183
18 տարին լրացած հաշմանդամ երեխա	671	692	590	461	458	205	222	190	149	156
Մինչև 18 տարեկան հաշմանդամ երեխա	1 797	1 737	1 932	2 032	2 137	522	489	596	584	633
Ընդամենը	56 305	55 585	53 537	49 027	36 689	30 283	29 731	28 502	25 655	18 169

բ) դրանցից՝ ճանաչվել են հաշմանդամ

միավոր

Հաշմանդամության խումբը մինչև վերափորձաքննությունը	Ընդամենը					դրանցից՝ կանանց				
	2014	2015	2016	2017	2018	2014	2015	2016	2017	2018
I խումբ	352	293	263	223	239	154	126	94	79	97
II խումբ	15 003	12 364	9 896	7 757	5 214	6 827	5 437	4 193	3 185	2 082
III խումբ	37 208	39 180	39 431	28 920	24 420	21 841	22 705	22 613	15 546	12 811
18 տարին լրացած հաշմանդամ երեխա	589	557	513	390	362	186	191	179	131	132
Մինչև 18 տարեկան հաշմանդամ երեխա	1 645	1 605	1 812	1 840	1 961	473	462	565	532	586
Ընդամենը	54 797	53 999	51 915	39 130	32 196	29 481	28 921	27 644	19 473	15 708

¹ Քանակը ներկայացված է ըստ ստացված օգնությունների քանակի (նույն անձը կարող է ունենալ ինչպես նույն օգնության տեսակից մեկից ավելի օգնության դեպքեր, այնպես էլ մեկից ավելի օգնության տեսակների դեպքեր):

Իրականացված փորձաքննությունների արդյունքները, 2014-2018թթ.

ա) փորձաքննվածների թվաքանակը

մարդ

Հաշմանդամության խումբը մինչև վերափորձաքննությունը	Բողոքարկման կարգով					Դատական կարգով					Հսկողական կարգով				
	2014	2015	2016	2017	2018	2014	2015	2016	2017	2018	2014	2015	2016	2017	2018
I խումբ	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	24	-	1
նրանցից՝ կանայք	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9	-	-
II խումբ	8	6	4	10	10	1	-	-	-	-	131	68	98	43	88
նրանցից՝ կանայք	3	1	2	3	2	-	-	-	-	-	68	25	48	22	5
III խումբ	117	118	122	204	184	3	-	-	-	-	136	104	182	111	98
նրանցից՝ կանայք	51	53	40	61	52	-	-	-	-	-	72	56	115	51	49
Հաշմանդամ երեխա	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	4	10	1	4	-
նրանցից՝ աղջիկներ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	4	-	1	-
Հաշմանդամի կարգավիճակ չեն ունեցել	343	343	427	1 691	1 370	4	-	3	-	-	21	42	27	19	4
նրանցից՝ կանայք	177	142	203	964	616	-	-	1	-	-	9	18	19	10	1
Ընդամենը	468	467	554	1 907	1 564	8	-	3	-	-	292	224	332	177	191
նրանցից՝ կանայք	231	196	245	1 028	670	-	-	1	-	-	151	103	191	84	55

բ) նրանցից՝ ճանաչվել են հաշմանդամ

մարդ

Հաշմանդամության խումբը մինչև վերափորձաքննությունը	Բողոքարկման կարգով					Դատական կարգով					Հսկողական կարգով				
	2014	2015	2016	2017	2018	2014	2015	2016	2017	2018	2014	2015	2016	2017	2018
I խումբ	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	23	-	1
նրանցից՝ կանայք	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8	-	-
II խումբ	8	6	4	10	10	1	-	-	-	-	128	66	98	43	69
նրանցից՝ կանայք	3	1	2	3	2	-	-	-	-	-	56	25	48	22	4
III խումբ	116	117	121	203	183	3	-	-	-	-	100	90	159	60	43
նրանցից՝ կանայք	49	52	39	60	52	-	-	-	-	-	43	49	101	27	19
Հաշմանդամ երեխա	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	3	7	1	4	-
նրանցից՝ աղջիկներ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	3	-	1	-
Հաշմանդամի կարգավիճակ չեն ունեցել	4	19	7	20	35	-	-	3	-	-	1	10	-	-	2
նրանցից՝ կանայք	1	7	5	14	12	-	-	1	-	-	-	7	-	-	-
Ընդամենը	128	142	133	235	228	4	-	3	-	-	232	173	281	107	115
նրանցից՝ կանայք	53	60	46	77	66	-	-	1	-	-	100	84	157	50	23

Առաջին անգամ հաշմանդամ ճանաչվածների թվաքանակն ըստ հաշմանդամության պատճառների, 2014-2018թթ.

ա) ընդամենը

մարդ

	Ընդամենը					նրանցից՝ կանայք				
	2014	2015	2016	2017	2018	2014	2015	2016	2017	2018
Ընդհանուր հիվանդություններ	14 355	14 283	14 488	8 560	8 585	7 243	7 245	7 218	3 914	3 985
Մանկուց հիվանդություն	1 127	1 165	1 308	1 034	982	360	371	427	315	316
Զինձառայության հետ կապված	190	202	261	181	140	8	14	10	9	4
Աշխատանքային խեղում	6	8	10	7	4	-	2	-	2	2
Մասնագիտական հիվանդություն	-	1	1	-	1	-	-	-	-	1
Չեոնոբիլի ԱԷԿ-ի վթարի վերացման հետ կապված	3	2	2	-	-	-	-	-	-	-
Տարերային, տեխնաձին և այլ աղետներից	-	3	-	-	1	-	2	-	-	-
Ընդամենը	15 681	15 664	16 070	9 782	9 713	7 611	7 634	7 655	4 240	4 308

բ) նրանցից՝ աշխատունակ տարիքի

մարդ

	Ընդամենը					նրանցից՝ կանայք				
	2014	2015	2016	2017	2018	2014	2015	2016	2017	2018
Ընդհանուր հիվանդություններ	11 086	10 884	10 960	6 132	6 065	5 675	5 594	5 545	2 835	2 846
Մանկուց հիվանդություն	211	162	142	98	69	81	66	46	38	22
Զինձառայության հետ կապված	186	196	258	177	138	8	12	10	9	4
Աշխատանքային խեղում	6	7	10	7	3	-	2	-	2	2
Մասնագիտական հիվանդություն	-	1	1	-	1	-	-	-	-	1
Չեռնոբիլի ԱԷԿ-ի վթարի վերացման հետ կապված	3	2	2	-	-	-	-	-	-	-
Տարերային, տեխնածին և այլ աղետներից	-	2	-	-	1	-	2	-	-	-
Ընդամենը	11 492	11 254	11 373	6 414	6 277	5 764	5 676	5 601	2 884	2 875

Առաջին անգամ հաշմանդամ ճանաչվածների թվաքանակն ըստ հիվանդությունների, 2014-2018թթ.

ա) ընդամենը

մարդ

	2014	2015	2016	2017	2018
Վարակային և մակարոնային հիվանդություններ	440	399	390	285	223
Նորագոյացություններ	3 019	3 058	3 074	2 730	3 000
Արյունաստեղծ օրգանների առանձին խանգարումներ՝ արյան իմունային մեխանիզմների ներգրավմամբ	30	33	38	25	25
Էնդոկրին համակարգի հիվանդություններ	1 007	882	767	314	330
Հոգեկան և վարքի խանգարումներ	890	950	960	832	743
Նյարդային համակարգի հիվանդություններ	667	648	675	398	439
Աչքի և դրա օժանդակ ապարատի հիվանդություններ	719	755	791	609	607
Ականջի և պտկաձև ելունի հիվանդություններ	75	75	77	51	51
Արյան շրջանառության համակարգի հիվանդություններ	6 030	5 967	6 100	2 593	2 435
Շնչառական օրգանների հիվանդություններ	439	441	465	198	182
Մարսողական օրգանների հիվանդություններ	212	190	203	142	140
Մաշկային և ենթամաշկային բջջանքի հիվանդություններ	55	54	62	39	32
Ոսկրամկանային համակարգի և շարակցական հյուսվածքի հիվանդություններ	865	922	1 002	545	525
Միզասեռական համակարգի հիվանդություններ	196	189	205	147	180
Բնածին անկանոնություններ (զարգացման արատներ), ձևախախտումային խանգարումներ	166	205	239	161	178
Վնասվածքներ և թունավորումներ	871	896	1 020	706	615
Այլ հիվանդություններ	-	-	2	7	8
Ընդամենը	15 681	15 664	16 070	9 782	9 713

բ) նրանցից՝ կանայք

մարդ

	2014	2015	2016	2017	2018
Վարակային և մակարոնային հիվանդություններ	101	98	79	54	44
Նորագոյացություններ	1 701	1 770	1 718	1 567	1 697
Արյունաստեղծ օրգանների առանձին խանգարումներ՝ արյան իմունային մեխանիզմների ներգրավմամբ	15	13	19	7	9
Էնդոկրին համակարգի հիվանդություններ	657	571	484	176	188
Հոգեկան և վարքի խանգարումներ	369	368	401	301	278
Նյարդային համակարգի հիվանդություններ	338	308	335	171	163
Աչքի և դրա օժանդակ ապարատի հիվանդություններ	295	341	350	256	260
Ականջի և պտկաձև ելունի հիվանդություններ	35	35	44	18	25
Արյան շրջանառության համակարգի հիվանդություններ	2 779	2 768	2 766	872	888

	2014	2015	2016	2017	2018
Շնչառական օրգանների հիվանդություններ	231	215	219	64	52
Մարսողական օրգանների հիվանդություններ	67	56	74	43	36
Մաշկային և ենթամաշկային բջջանքի հիվանդություններ	21	23	18	18	11
Ոսկրամկանային համակարգի և շարակցական հյուսվածքի հիվանդություններ	532	595	627	333	310
Միզասեռական համակարգի հիվանդություններ	94	86	92	61	74
Բնածին անկանոնություններ (զարգացման արատներ), ձևախախտումային խանգարումներ	82	86	102	65	86
Վնասվածքներ և թունավորումներ	294	301	326	230	187
Այլ հիվանդություններ	-	-	1	4	-
Ընդամենը	7 611	7 634	7 655	4 240	4 308

Առաջին անգամ հաշմանդամ ճանաչված տարիքային կենսաթոշակառուների թվաքանակն ըստ հիվանդությունների, 2014-2018թթ.

ա) ընդամենը

մարդ

	2014	2015	2016	2017	2018
Վարակային և մակարոնիային հիվանդություններ	16	23	18	18	15
Նորագոյացություններ	865	915	942	813	949
Արյունաստեղծ օրգանների առանձին խանգարումներ՝ արյան իմունային մեխանիզմների ներգրավմամբ	3	3	8	1	4
Էնդոկրին համակարգի հիվանդություններ	164	154	129	77	67
Հոգեկան և վարքի խանգարումներ	25	23	31	45	34
Նյարդային համակարգի հիվանդություններ	73	72	62	46	61
Աչքի և դրա օժանդակ ապարատի հիվանդություններ	187	193	194	178	189
Ականջի և պտկաձև ելունի հիվանդություններ	3	4	3	2	4
Արյան շրջանառության համակարգի հիվանդություններ	1 577	1 664	1 711	960	885
Շնչառական օրգանների հիվանդություններ	71	71	73	53	48
Մարսողական օրգանների հիվանդություններ	28	24	36	24	21
Մաշկային և ենթամաշկային բջջանքի հիվանդություններ	4	9	8	5	1
Ոսկրամկանային համակարգի և շարակցական հյուսվածքի հիվանդություններ	84	114	144	79	92
Միզասեռական համակարգի հիվանդություններ	31	30	41	35	51
Բնածին անկանոնություններ (զարգացման արատներ), ձևախախտումային խանգարումներ	7	4	3	2	-
Վնասվածքներ և թունավորումներ	119	98	128	90	100
Այլ հիվանդություններ	-	-	-	1	1
Ընդամենը	3 257	3 401	3 531	2 429	2 522

բ) նրանցից՝ կանայք

մարդ

	2014	2015	2016	2017	2018
Վարակային և մակարոնիային հիվանդություններ	3	8	4	5	5
Նորագոյացություններ	408	452	459	398	475
Արյունաստեղծ օրգանների առանձին խանգարումներ՝ արյան իմունային մեխանիզմների ներգրավմամբ	3	2	7	1	3
Էնդոկրին համակարգի հիվանդություններ	112	107	86	39	41
Հոգեկան և վարքի խանգարումներ	19	17	23	29	18
Նյարդային համակարգի հիվանդություններ	39	31	32	21	28
Աչքի և դրա օժանդակ ապարատի հիվանդություններ	80	87	80	79	82
Ականջի և պտկաձև ելունի հիվանդություններ	3	1	2	-	2
Արյան շրջանառության համակարգի հիվանդություններ	717	763	745	379	338
Շնչառական օրգանների հիվանդություններ	21	22	20	10	8
Մարսողական օրգանների հիվանդություններ	14	11	17	10	12

	2014	2015	2016	2017	2018
Մաշկային և ենթամաշկային բջջանքի հիվանդություններ	-	6	3	2	1
Ոսկրամկանային համակարգի և շարակցական հյուսվածքի հիվանդություններ	62	80	104	55	61
Միզասեռական համակարգի հիվանդություններ	11	13	19	10	18
Բնածին անկանոնություններ (զարգացման արատներ), ձևախախտումային խանգարումներ	7	3	2	2	-
Վնասվածքներ և թունավորումներ	65	52	69	38	47
Այլ հիվանդություններ	-	-	-	-	-
Ընդամենը	1 564	1 655	1 672	1 078	1 139

Առաջին անգամ հաշմանդամ ճանաչվածներիին երաշխավորված վերականգնողական միջոցառումների քանակն ըստ վերականգնողական միջոցառումների տեսակների, 2014-2018թթ.¹

ա) ընդամենը

միավոր

	Ընդամենը					դրանցից՝ կանանց				
	2014	2015	2016	2017	2018	2014	2015	2016	2017	2018
Բժշկական վերականգնում	82 410	73 234	72 169	53 260	47 159	42 244	38 298	37 400	25 376	22 097
Մասնագիտական վերականգնում	65 164	55 552	52 567	36 743	29 487	34 970	29 313	27 518	17 980	13 992
Սոցիալական վերականգնում	54 957	50 656	48 819	32 312	28 320	28 985	26 849	25 525	15 591	13 295
Ընդամենը	202 531	179 442	173 555	122 315	104 966	106 199	94 460	90 443	58 947	49 384

բ) դրանցից՝ հաշմանդամ երեխաներին

միավոր

	Ընդամենը					դրանցից՝ աղջիկներին				
	2014	2015	2016	2017	2018	2014	2015	2016	2017	2018
Բժշկական վերականգնում	3 598	2 793	3 267	3 303	3 573	1 028	851	1 047	991	1 155
Մասնագիտական վերականգնում	554	466	348	297	280	133	111	90	76	87
Սոցիալական վերականգնում	1 886	1 793	2 485	2 579	2 665	537	538	782	753	830
Ընդամենը	6 038	5 052	6 100	6 179	6 518	1 698	1 500	1 919	1 820	2 072

¹ Քանակը ներկայացված է ըստ ստացված օգնությունների քանակի (նույն անձը կարող է ունենալ ինչպես նույն օգնության տեսակից մեկից ավելի օգնության դեպքեր, այնպես էլ մեկից ավելի օգնության տեսակների դեպքեր):